

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ
СЕКТОР ЗА ПОСЛОВЕ С ГОТОВИНОМ

**ИЗВЕШТАЈ О ОТКРИВЕНИМ
ФАЛСИФИКОВАНИМ НОВЧАНИЦАМА**

Јануар–децембар 2019.

Јануар 2020.

Садржај:

1. Експертиза готовог новца	2
2. Експертиза ефективног страног новца	4
3. Однос откривених фалсификованих новчаница готовог новца и ефективног страног новца.....	6

1. Експертиза готовог новца

Током 2019. године, у поступку експертизе новца примљеног под сумњом да је фалсификован откривено је 3.890 комада фалсификованих новчаница готовог новца, што је за 36 комада више него 2018. године, када су откривена 3.854 комада таквих новчаница. Међутим, због већег удела апоена веће вредности, номинални износ је повећан за 16% (4.869.300,00 динара у периоду јануар–децембар 2019. у односу на 4.197.970,00 динара у истом периоду 2018). Апоенска структура откривених фалсификованих новчаница готовог новца дата је у Табели 1.

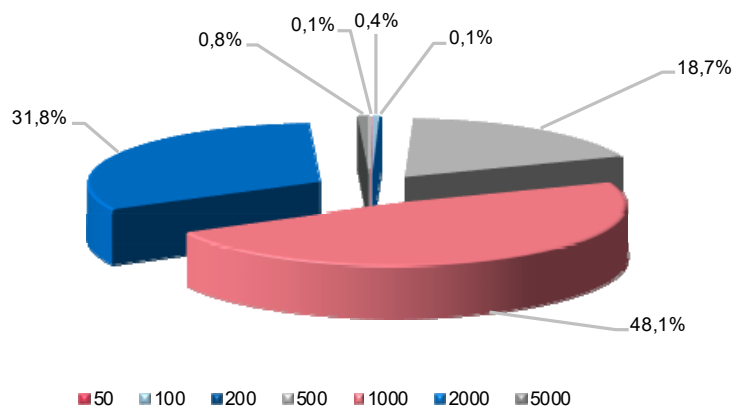
Табела 1. Преглед фалсификованих новчаница готовог новца јануар–децембар 2019. (у комадима)

Апоен	5000	2000	1000	500	200	100	50	Укупно
Комада	31	1.239	1.870	728	3	15	4	3.890
Учешће у %	0,8	31,8	48,1	18,7	0,1	0,4	0,1	100

Извор: Народна банка Србије.

У структури откривених фалсификата новчаница готовог новца, доминантно учешће имају фалсификоване новчанице од 1000, 2000 и 500 динара (Графикон 1). Процентуално изражено, та три апоена заједно чине 98,6% броја фалсификата новчаница готовог новца.

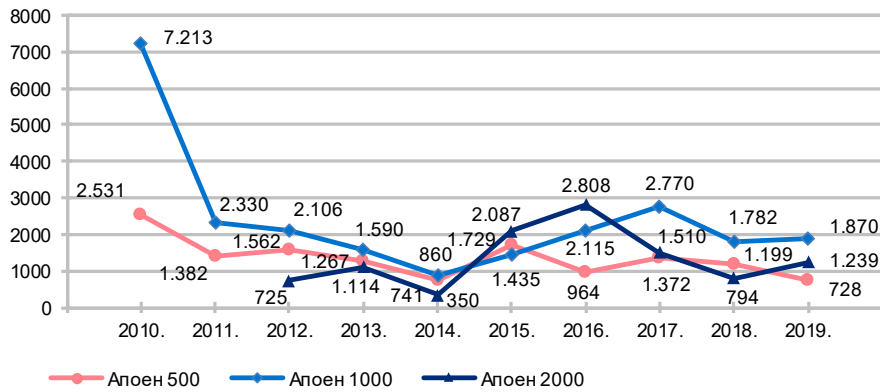
Графикон 1. Апоенска структура фалсификованих новчаница готовог новца јануар–децембар 2019. (у комадима)

Извор: Народна банка Србије.

На Графикону 2 приказано је кретање броја комада откривених фалсификата три најзаступљенија апоена динара у последњих десет година.

Графикон 2. Најчешће фалсификовани апоени готовог новца (у комадима)

Извор: Народна банка Србије.

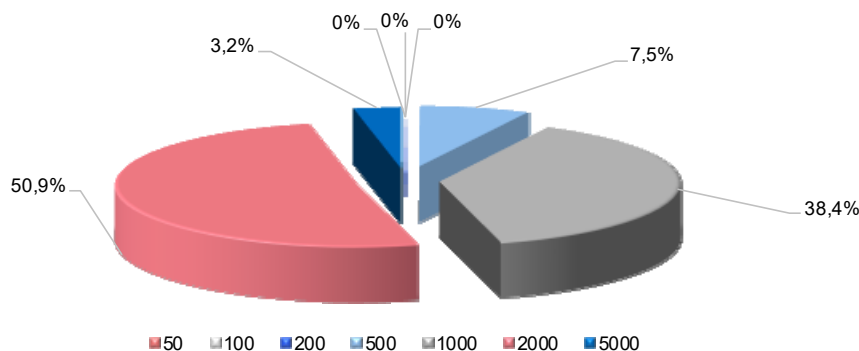
Када се посматра вредносно, у структури откривених фалсификата новчаница готовог новца, највећи је удео новчаница од 2000 и 1000 динара (Табела 2 и Графикон 3). Процентуално изражено, та два апоена заједно чине 89,3% фалсификата готовог новца.

Табела 2. Преглед фалсификованих новчаница готовог новца јануар–децембар 2019. (у хиљадама динара)

Апоен	5000	2000	1000	500	200	100	50	Укупно
Износ	155	2.478	1.870	364	0,6	1,5	0,2	4.869,3
Учешће у %	3,2	50,9	38,4	7,5	0	0	0	100

Извор: Народна банка Србије.

Графикон 3. Апоенска структура фалсификованих новчаница готовог новца јануар–децембар 2019. (номинална вредност)

Извор: Народна банка Србије.

Ако упоредимо откривене фалсификоване новчанице готовог новца с готовим новцем у оптицају, видимо да је на милион комада оригиналних новчаница у оптицају откривено 9,5 комада фалсификованих новчаница готовог новца, тј. на милијарду динара у оптицају откривено је 18.513 динара фалсификованог новца.

2. Експертиза ефективног страног новца

У периоду јануар–децембар 2019. године, у поступку експертизе новчаница примљених под сумњом да су фалсификати откривено је 1.256 комада фалсификованих новчаница ефективног страног новца, што је за 31 комад више него у истом периоду 2018. године, када је откривено 1.225 комада тих новчаница. Валутна и апоенска структура приказане су у Табели 3.

Табела 3. **Фалсификоване новчанице ефективног страног новца јануар–децембар 2019.**
(у комадима)

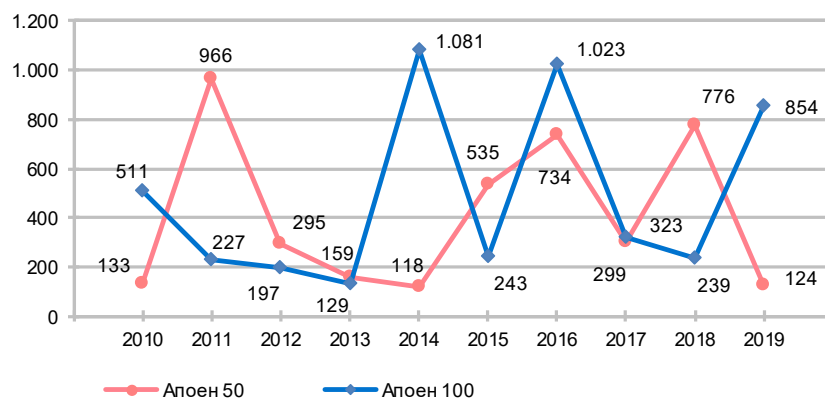
Валута	EUR							Укупно EUR	USD			Укупно USD	Остало	Укупно
	500	200	100	50	20	10	5		100	50	20			
Комада	33	20	854	124	31	7	3	1.072	120	11	1	132	52	1.256
Учешће у %	2,6	1,6	68	9,9	2,5	0,6	0,2	85,4	9,5	0,9	0,1	10,5	4,1	100

Извор: Народна банка Србије.

У посматраном периоду, откривена су 1.072 комада фалсификованих новчаница евра, што је за 24 комада мање него у истом периоду претходне године, када је евидентирано 1.096 комада тих новчаница. Однос броја комада најчешће фалсификованих апоена евра, од 100 и 50 евра, у последњих десет година приказан је на Графикону 4.

Графикон 4. **Најчешће фалсификовани апоени EUR**

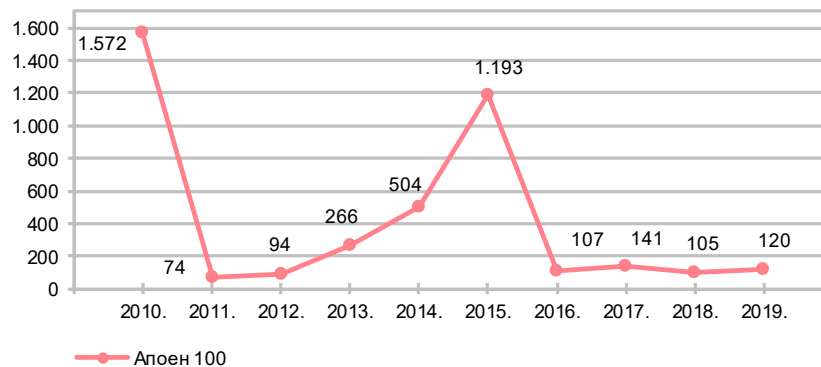
(у комадима)

Извор: Народна банка Србије.

У току 2019. године, откривене су 132 фалсификоване новчанице америчког долара, што је за 21,1% више него у истом периоду претходне године, када је евидентирано 109 комада тих новчаница. Доминантан је удео фалсификата апоена од 100 долара. Графикон 5 приказује кретање броја комада откривених фалсификата тог апоена у последњих десет година.

Графикон 5. **Најчешће фалсификовани апоен USD**
(у комадима)

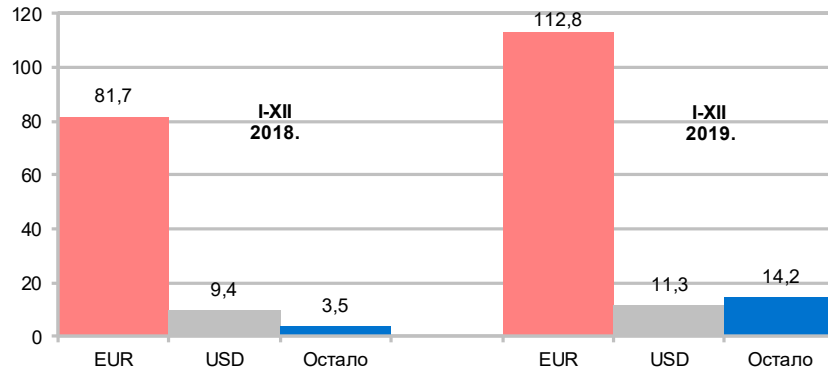
Извор: Народна банка Србије.

Групу валута *Остало* у Табели 3 чине фалсификоване новчанице четири валуте: немачке марке (31 комад), швајцарског франка (13 комада), британске фунте (шест комада) и конвертибилне босанске марке (два комада).

Посматрано по номиналној вредности, удео фалсификата појединих валута ефективног страног новца у укупно откривеним фалсификованим новчаницама ефективног страног новца, као и њихов однос са истим периодом претходне године, најбоље ћемо сагледати ако вредности појединих валута изразимо у еврима¹ (Графикон 6).

¹ За прерачун вредности других валута у евро за 2018. и 2019. годину примењен је средњи курс на дан 6. јануара 2020. године.

Графикон 6. **Фалсификати новчаница ефективног страног новца јануар–децембар 2018. и 2019.**
(износ у хиљадама EUR)

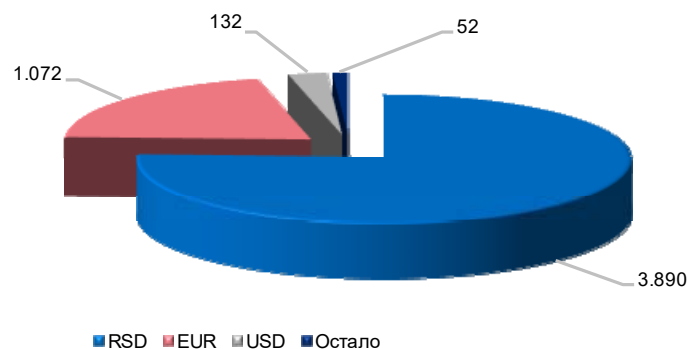

Извор: Народна банка Србије.

3. Однос откривених фалсификованих новчаница готовог новца и ефективног страног новца

У укупно откривеним фалсификованим новчаницама у 2019. години, однос броја комада фалсификата домаће валуте и страних валута дат је у Графикону 7.

Графикон 7. **Валутна структура фалсификованих новчаница јануар–децембар 2019.**
(у комадима)

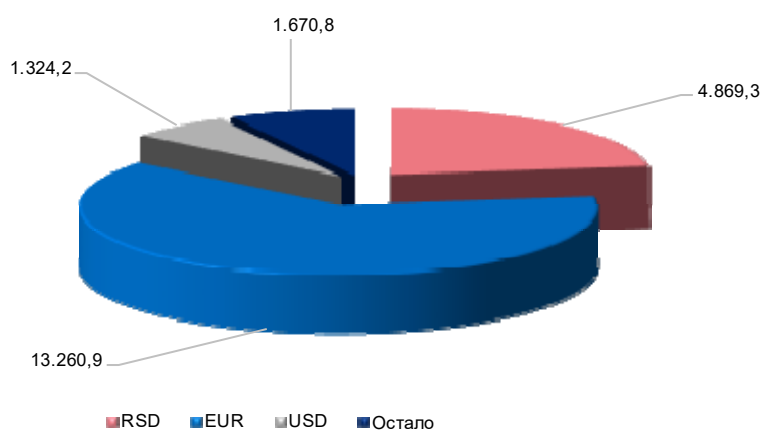

Извор: Народна банка Србије.

Како се може видети, највећи је удео откривених фалсификованих новчаница домаће валуте (75,6%) у односу на учешће откривених фалсификованих новчаница страних валута.

Међутим, посматрано по номиналној вредности, удео фалсификата појединих валута у укупно откривеним фалсификованим новчаницама у 2019. години најбоље ћемо сагледати ако вредности појединих валута изразимо у динарима² (Графикон 8).

Графикон 8. Валутна структура фалсификованих новчаница јануар–децембар 2019. (износ у хиљадама RSD)

Извор: Народна банка Србије.

Може се видети да је доминантан удео откривених фалсификованих новчаница евра (62,8%), затим домаће валуте (23%) и америчког долара (6,3%).

² За прерачун вредности осталих валута у динаре примењен је средњи курс на дан 6. јануара 2020. године.